



10. aastakäik

Arhi nummer 20 lep

Meie Mats

Nr. 150.

Laupäeval, 1. (14) juulil 1917.

Nr. 150.



D. A. Thomsoni ülesvõtte.

18. juuni meeleatvaldus Tallinnas. Meeleavaldajate kogu kogumine Harju väravasse.

Ilmus 2. trükkis

Naistehaigused.

Haiguste kirjeldused, juhatused ja arstirohud haiguste ravitsemiseks; waluta sünnitamine. Dr. J. Raasingi toimetusel.

Hind 2 rbl. 50 kop.

Ladu: „Teadus“ Tallinnas.

Peremeestele ja perenaistele on ajakohajeks raamatuks praegusel ajal Matõõ õperaamatu 2. wih

Alalilled, ilupnuud ja ilupõesad

Meie maal ja Wenemaa kaugemates kubermangudes asuwate eeslaste jaoks kokku seatud. 140 pildiga.

Hind 1 r. 75 k.

„Teadus,“ Tallinnas.



August Kallas, Jõealtnest. Tegewas wäes.
Rudolf Kallas, Kohilast. Kilewi sõjalaisaretis.

Sinneotfijad.

W. S. Osborne roman. (Järg 8)

Kümnnes peatükk.

Rogant Bellair tõndis oma surwemas olewas töötoas edasi ja tagasi. Kui John mõni minut hiljem läbi atna tuppä kargas, leidis ta lese nõnda hõlwas tujus olewat, nagu ta teda enne kunagi ei olnud näinud.

Rogan, astas John, kuna ta herra Bonwiti pooleli olewat pilti waatas, „ma lugesin ajalehesi, et see õliwärmimaal, mis Nahwa- ja tööstuspanga terastambri ust kujuktas, linase riide peale oli maalitud, mis ühes raamiga, mille peale ta tõmmatud, San-Franciskost sija toodud olla.“ John waatas Bonwiti pildi tagumist külge ja lisas juure: „See ega on nagu näha, New-Yorgist. Ujun, et see iga kahiluse mele kohta häwitab.“

Rogan ei wastanud mitte, waid istus tooli peale ja waatas waljuult Johni peale.

„Kitt,“ alustas ta, „ma lasin sind selleks sija kutjuda, et sinult lähemalt teada saada, kui kaua ja Dorothea Pagetiga mõtled jahhida? Mul ei ole enam mingisugust lusti kauem kannatada. Sel ajal peab warsti lõpp tulema. Sgatahes tahan ma sind proowi peale panna . . .“

„Sa wõid mind ütstõit misjuguise proowi peale panna, Rogan, nagu heaks arwad, sest nagu näha ei saa sa aru, et kui ma ka sellelegile naisterahwale armastusest ette puhyan, et ma ometi ise sellest midagi ei tunne.“

„Jätame selle! Sa oled mulle alati niimoodi kõnelenud.“

„Ühel päewal saad sa minust ikkagi aru,“ tähendas John õlast kehitudes ja läks siis laua juure, et omale wistit soodaga segada.

„See päew, millal ma sellest aru pean saama, ei ole enam kuigi kaugel; ma olen päewa kindlaks määranud.“

„Ja mis päew see siis oleks?“

„Proua Shackletoni kahenädalise talus wõibimise ajal.“

John tõusis üles.

„Sa saad seal olema?“ küsis ta.

„Wuidugi, aga sina?“

John nitutas peaga:

„Ma pean seal olema, aga ma tulen mõned päewad hiljem kui teised.“

„Ja mis jaoks see hiljaksjäämine?“ küsis lest.

„Sgants, kel linnas wähegi tähtsust on, sõidab sinna, Rogan, ja igalüks jätab oma linna korteri üles. See ongi põhjus, miks ma sinna hiljem tulen.“

„Ma hakkam mõistma,“ wastas lest naerdes. „Sgast

majast wõtad sa omale hiljaksjäämise eest kahjutatu. Aga misjuguise maja sa omale i s e ä r a n i s wäljawalitud?“

„See on sinu otsustada.“

„Misjuguine au mulle! Aga mul on enam kui üks maja teada, kus kohane oleks.“

„Näitufeks?“

„Sul on weel aega selleks, et teada saada. Ennem annan ma sulle ühe küsimuse: On sulle proua Shackletoni talu tuntud?“

„Ei, siamaale weel mitte.“

„Siis kuula. See on üks trehwamise paik — koht, kus palju kihluseid on olnud, ja ma tahan sulle nüüd kohe teada, et sa seal ainult minuga pead kokku saama.“

John waatas lese peale ja nägi selle filmades isäralist tululest.

„See oleks melle paradüts,“ sõnas Rogan edasi, „sest kui teised seal hullawad, wõime ka meie kaheleste metsades hullkuda. See oleks esimene kord, Kitt, mil me koos oleksime — peale kolmeaastast lahust-olemist.“

„Rog, meid ei tohi ta mitte koos näha. Ras sa siis aru ei saa, et ma mitte . . .“

„Ma saan ainult sellest aru, et sa Dorothea Pagetiga tahaksid . . .“

„Ah, ei midagi sellest,“ wastas John pahajest. „Sa ei saa minust aru, ega ta hagi minust aru saada . . .“

„See lugu on wäga lihtne,“ ütles Rogan wahela. „Kui sa mulle awalikult teiste ees oma armastust ei wõi näidata, siis hoolitsem ma selle eest, et sa seda ka sellelegile teisele ei wõi ilmutada. Ja kui sa selle järele ei tee, siis wastutab ja järelduste eest oma peaga.“

* * *

Rogan ja herra ning proua Shackleton istuüid koos ühe talumaja rõdul. Seal ldi proua Shackleton järsku ehmatunult käd kokku ja hüüdis:

„Ah, Anton, ma olen ühe lolluse teinud, ma unustasin oma päritest kaela-ehete koju.“

„Misjuguise kaela-ehete?“ küsis Rogan kerge kaastundmusega.

„Ah, selle, mida ma Antoni käest kingitufeks sain. Ma jätfin wististe panku, rahakapi riüli peale. Kui loll minu poolt!“

„Aga mina usun, et sa selle oma rahakappi, magamisetuppa, jättsid,“ ütles mees rahulikult.

„Wõib olla, aga ewafortlites olewad rahakapid ei ole enam kuigi kindlad, eks ole tõsi, Rogan? Isäranis sellest ajaist peale, mil me sõber Kitt oma hoolast tegewust on alustanud.“ Proua Shackleton naeris südamlikult oma nalja üle.

„Waene Kitt,“ haigutas Anton. „Kui täna linnas tosta issemurdmisi toime pandaks, siis arwaksid wististe kõik seda Kitt tegewuseks. Ja kõik see kahilus on selle tõttu, et mõned lollid politseiniituo teda panga issemurdmise juures arwawad näinud olewat.“

„Aga kas te seda paremaks ei pea, kui te linna tagasi lähetsite wõi oma mehe sinna jaadaksite, et kaela-ehet sija tuua?“ küsis Rogan tehtud rahutusega.

Anton haigutas.

„Sumala nimel, jätke mind manguust wälja!“ hüüdis ta, „ma jään parema meelega sija ja kõnelen teiega, mu armas Rogan. Bealegi ei tea ma oma abikaasa rahakapi wõtme sõna, ja ma ei tahagi seda teada, sest wõib juhtuda, et ühel heal päewal mind minu abikaasa ehte-asjade wargufes hataks sündistama!“

Rogan pani proua Shackletonise ette, et ta linna lähels ja oma ehtuse heaks teeks wõi wähemalt teenri sinna jaadaks.

„Et ma kedagi oma käsualustest sinna jaadaks, Rogan, mis te sellega mõtlete?“ küsis proua Shackleton imestanult. „Ma ei soowi mitte, et legu ilm sellest teada saaks, et mu magamise-toas mõni rahakapp on. Ma sunnin ennast uskuma, et teda sealt juba ära ei warastata. Weil juba sarnast asja ei juhtu, eks ole tõsi, Anton?“

„Ma soowiksin, et ka meil midagi sarnast juhtuks,“ urises mees, „ja see tuletab mulle meelde: millal saad meid

John ükskord oma ilmunisega austama? Ta teeks meile oma naljaga weidi lõbu, see tubli Ritt."

"Aga mitte siis, kui preili Dorothea lähedal on," tähendas naine terawalt. "Siis lähewad nad kuhugi kõrwaltesse kohta ja seal ei ole nendega enam midagi peale-halata; Ritt ei kuule ja ei näe siis peale oma armsama kedagi. Ja, noorus on lõpmata ilus! Tead, Anton, kui me kihlatud olime..."

"See oleks halb," ütles Anton, "kui meil tema siinolemiseft mingisugast tulu ei oleks."

Weerand tundi hiljem lahkus Nooran abielupaari juurest ja läks oma tuppa. Ta keeras utse lukku, istus kirjutuslaua taha ja kirjutas ühe salatähedega kirja, mille siju järgmine oli.

"Imestamise wääriline kaela-ehe, mille wäärtus umbes 50,000 dollarit, on proua Shackletoni magamistoas. Rahakapp, mis arstirohtude-kapi moodi wälja näeb, on alumisel korral wiimasel toas.

Kallite."

La saatis selle kirja ära ja sofstas:

"See meelitus tõmbab. Müüd aga, herra John, waata ette, et sa õnge otfas omale wiga ei tee!"

Siis läks ta oma wäikese kohwri juure, wõttis sealt pudelikesse wärwiliise tindiga wälja ja kirjutas wäikese kullast fulekesega, kuna ta oma käekirja muutis, järgmist:

"M. linna politseisfe.

Somme õhtul kell 9 pannakse Anton Shackletoni majas Rittred Johni poolt murdwargus toime. Nagu ennemgi awab ta esimesel korral olewa akna. Proua Shackletoni magamise-toas on rahakapp, kus 50,000 dollari wäärtuses olew kaela-ehe on. John teab, mis ja kes igas majas on, sellepärast ei eksi ta kunagi. Sel põhjusel oleks suur wiga, kui te täna päewal wõi õhtul selle maja juures walwama hakkaksite. Teie peatfite kaugel teistes majades wõi aedades peitus olema ja hoollega walwama. Nii pea, kui ta majasse asub, wõtte teda kinni.

Peale teenijate ei ole kodus kedagi. Teadke, et nad wäikse pidu toime panewad, millest nende sõbrad oja wõtawad. Muudugi joowad nad wiina ja jääwad joobnuks, nii et kell 9 õht puhkas on. Seda teab John.

Kui teie selle näpunäite järele teete, ei tule teil midagi kahetseda, aga kui teie seda põlgate, siis lähew see teil palju maksma. A. B. C."

Burl sai selle kirja kätte ja otustas selle nõuandmise järele teha. Et ta seda halwaks naljaks pidas, siis kahtles ta weidi, kuld lõpuks tuli siiski otfufele hea õnne peale katfuda.

"Shackletoni maja peab nende filmadega, mis n ä e w a d, filmas pidama," mõttes ta, "muidu oleks asjata sinna minna."

Tähendatud õhtul tuli Burl otfufele, et Shackletoni teenijate juures mingisugust pidu ei ole. Politseinikud piirasid maja sisse, aga nii, et neid näha ei olnud, ja nii, et igalüks neile näha oleks, kes majasse soowib minna. Kui hiljemaks oli läinud, pani Burl tähele, et tema tundmata nõuandjal õigus oli olnud: keldri korral kostis pidulik kära ja majas oli wõeraid, kuigi keegi oma wälimuse poolest natufenegi Johniga sarnane ei olnud. Kui kell üheksa oli tõmbas maja ümber olew nägemata ring koomale. Siis kostis äkitfelf kellegi kifa. See kostis proua Shackletoni tubadest. Müüd awati aten ja keegi noor teenija tüdruk hüüdis:

"Rõõwliid! Politfei! Wargad! Rõõwliid!"

Järgmisel filmapilgul oli Burl esimesel korral. Tema järele tormasid joobnud teenijad treppidest äles, et waadata, mis juhtunud. Rojas, mis proua Shackletoni riiete-tuppa wiis, nägi Burl wärisewat ja itka weel abi kutsuwat tüdrukut. Burl wõttis tema käest kinni ja küsis, mis siin siis lahti on. Nähes oma ees ametnikku, sai tüdruk rahulikumaks ja wõis mõne sõna ütelda.

"Seal, seal!" hüüdis ta lihe toa peale näidates. "Ma nägin, kui ta rahakapi lahti tegi, kaela-ehte wälja wõttis ja selle tasu pani. Ma nägin..."



Julius A. Lepson, lipnik.
Tallinnast. Tegewas sõjawäes.

Burl tõmbas tüdruku enesega ühes magamisetuppa ja tuli seal otfufele, et kahtlemata seefama nupukas waras, kes juba ammugi M. linnas oma tööd tegi, ka siin oli weel kätinud. Rahakapi üks oli lahti, kuna kapp tühi oli.

"Teie nägite, kui ta kapi kallal oli?" küsis Burl.

"Ja," wastas tüdruk, "see oli proua pärlikesi kaela-ehe, mida herra John oma tasku pani"

Burl waatas terawalt tüdruku otfa.

"Kas te selle peale kindel olete, et rõõwel Rittred John oli?" küsis ta. "Teie teade seda kindlaste?"

"Jeenesefiki mõista; ma tunnen herra Johni wäga hästi."

"Keegi ei tohi majast lahkuda!" hüüdis Burl. "Maja on politsei poolt ümber piiratud; igalüks, kes siit lahkus, saab mahalastud."

Ilma et ta siisepitratud, joobnud teenijate liie oleks muretsemud, küsus ta aknast kaks politseinikku omale abiks. Siis otffid nad kolmekesi logu maja läbi. Läbiotfimise ajal jõudis Burl aga selgufele, et siisemurdja hull aega, wõib olla, mitu tundi, tööd oli teinud, sest ta ei wõtnud ainult rahakapi siju kaasa, waid ta oli ka kirjutuslaua laelaid tühjendanud. Kuigi logu maja läbi otfiti, siiski ei leitud midagi, mis siisemurdja olemasolemise kohta mingisugust tunnistust oleks andnud.

Ametnikud olid päris allatatud, aga ka teenijate läbiotfimine ei andnud mingisugust järeldust, nii et Burl jällegi omale kinnitama pidi, et teda ületrumbatud sai.

"Ei ole mingisugust kahtlust," awaldas Burl oma selfimeestele, "et see, kes siia siisemurdis, ka teised wargufed toimepannud on. Kas waras John on, wõi keegi muu, selle kohta ei ole me weel selgufel. Minu elu eesmärk on, õiget warast ülesotfida, wõi ametift lahkuda."

Burl sõttis esimese rongipa Shackletonide juure maale, et neile iftkiult asja kohta seletust anda. Proua Shackleton oli trööstimata ja ta küsis lõpuks ametnikult, misfugufel põhjusel ta oletab, et nimelt John selle rõõwimise toime pani.

"Sellepärast, et waras ei wõinud keegi muu olla," wastas Burl.

"So, wõi nii," ütles herra Shackleton, "mis tella ajal see wargus sündis?"

"Nähtu enne tella üheksat. Tädrut nägi teda punkt kell üheksa."

"Hm; sissemurdmine pidi aga juba enne toime pandud olema?"

"Ja, see wõis umbes tella seitsme ja üheksa wahel olla," wastas Burt.

Herra Shackleton tõusis ülesse ja pani ukse kinni.

"Herra John onaminu sõber," ütles ta, "ja teie lahtlemine tema auluse üle näib mulle teotaw olewat... Kas sa ei wõiks mulle ütelda, kus kohal oli John täna õhtul kell üheksa?" Shackleton pööras naise poole.

"Silmapiilk," wastas naine, "ma mõilen kohe järele."

"Weel, üks küsimus, herra Shackleton," ütles Burt; "kas herra John puudus teie seltskonnas täna õhtul mõni aeg?"

Shackleton naeratas oma ette.

"Hm, hm, seda wõis juhtuda. Ma nägin kui ta umbes tella nelja ajal oma automobiliiga mööda tänawat allapoole sõitis, aga peale seda ei mäleta ma teda näinud olewat. Näid aga..."

"Näid ma mäletan," hüüdis järsku proua Shackleton. "Sina ja mina, me nägime Johni seltsis päikese loodest kuni..."

"Kus kohal me teda nägime?" küsis mees kiireste.

"Seda tahan ma teile kohe näidata," ütles proua Shackleton ja wiis mõlemad mehed ruumikasse elutappa. Ta näitas ühe nurga peale, mis kahele inimesele lõbusaks lobamise kohaks wõis olla ja ütles:

"Kas sa mäletad näid, Anton? Nad istusid seal tunde kaupa. Ka Rogan nägi neid. Me kõnelesime weel selle üle."

"Sul on õigus, näid tuleb mul meelde. John ja preili Paget olid loogu õhtu seltsis, herra Burt."

"Wõib olla, pani ta warguse peale lõunat toime?" küsis proua Shackleton järsku.

Burt raputas pead.

"Seda ei usu ma mitte," wastas ta. "Muidugi oleks wõinud ta oma kiire automobiliiga natukesel ajaga linna sõita, niisama ka tagasi, aga minu arwamise järele ei wõi seda juhtunud olla. Kas te olete kindel, et ta täna hommikul, minewal ööl ja weel eelminewal ööl siin on olnud?"

"Tingimata, ma tean seda wäga hästi," ütles proua Shackleton. "Aga, palun, oodake weel üks filmapiilk." Ta kõlistas, mille peale unise näoga teener sisse astus.

"Kutsuge, olge head, proua Bellair siia, aga ainult siis, kui ta weel magama ei ole heitnud," ütles proua Shackleton.

Peagi oli proua Bellair kohal, keda Burt küsimistega ille puistas. Lõpuks raputas aga ametnik pead ja tegi oma wiimase katse, midagi teada saada.

"Kas te teadsite," küsis ta, "et proua Shackletoni juures täna õhtul warastatakse?"

"Mis te kõnelete?" küsis Rogan segaselt. "Warastati."

"Ja täna õhtul," jatkas Burt rahulikul. "Kalkihinnaline kaela-ehe ühes teiste ehteasjadega on herra Johni poolt ära warastatud."

Rogani näojooned awaldasid kõige suuremat imestust.

"Seda ei wõi ma aga uskuda," hüüdis ta. "Kuidas wõib see wõimalik olla, et tema..."

"Ma ei ole kunagi mõne muu asja peale kindlam olnud kui selle peale," sõnas Burt wahela.

"Ja te wõistite teda kinni?" küsis Rogan, kuna tema filmad wõidurdemsalt säravad.

Aga ametnik wõis ainult kurwalt pead raputada.

"Siitamaale wõib ta weel oma tegewust jatkata. Kuigi mul tunnistusi on, et tema neid asju warastas, siiski oleks tema kinniwõtmise weel põhjendamata."

Proua Bellair läks kättematsumise himuliste tundmusega magamisetuppa tagasi ja sifistas läbi kokkukuratud hammaste:

"Kuidas sa filmusest peaseid? Ma arwasin, et sa sa nase õpetuse saad, mida sa nõnda pea ei unusta, ja ma

ustusin, et sa Rogan Bellairi südamega wiimast korda mängisid. Aga ära arwa weel sellega, et sa wõitmata oled!"

Anton Shackleton tellis omale wahelajal suure automobili ja sõitis oma prouaga ning jalapoliitseinituga linna, ilma et tema küllalised sellest midagi oleksid teadnud. Jõudnud kohale, läksid Shackletonid oma korterisse, kuna Burt nende kannul käis. Nad läksid toast tuppa, kuulastid teenijad üle, aga lõpuks pidid nad ikkagi omale kinnitama, et nad asja rohkem ei suutnud selgitada kui Burti. Kui nad wiimast tuba läbi otsisid, pani proua Shackleton midagi tähele. Et ta elektrituled ärakustutanud oli, ja mõlemad meesterahwad juba toast lahkunud olid, siis keeras ta tuled põlema ja hüüdis.

"Silmapiilkus, herra Burt. Kas teie wõiksite minu meelt aidata seda tappi eemale liitata, ma unustasin sinna taha waadata."

"Seda tegin ma alles praegu," seletas Burt, "aga ma ei leidnud seal peale tühja seinu midagi, mis näha oleks lõlwanud."

"Seda usun ma juba, aga ma soowiksin siiski kapi taha waadata."

Rapi läkati uueste kõrwale. Peale seinu paberi ei olnud seal midagi näha.

"Herra Burt, see on ju päris wärste seinu paber. Kas te ei näe, et see wanadusest ärakustunud seinapaberist hoopis selgemate kujutustega on?"

Mees naeris.

"Sinu wana riidetapp," ütles ta naisele, "on nähtawaste kaua aega ühe koha peal seisnud ja paber on sellepärast walgusewoolu eest kaitstud olnud. Teised seinapaberid on walguse läbi ärapleekinud."

Proua Shackleton raputas pead.

"Ei, see on päris uus paber," ütles ta, waatas siis ümber ja katkus käega tapeeti. Wõts selgeste näha, et tapeedi taga sein puudus. Burt kiskus tapeedi maha ja näid wõisid kõik seinu sees olewat autu näha, millest inimene julgeste läbi ronida wõis.

"Kuhu see auk wiib?" küsis Burt.

"Kõrwalolewasse majasse," wastas proua Shackleton ägedalt.

"Sinna tühja majasse?" küsis Burt.

"Tühja?" hüüdis herra Shackleton. "Õigus, seal ei ela praegu keegi, peale kojamehe, kes mõne asja järele waatab."

"Siis on kojamees augu seinast läbi teinud," arwas proua Shackleton. "Keegi muu..."

Herra Shackleton, kas te wõiksite natuke aega oodata," ütles Burt wahela, "ma tahan ainult mõned oma inimesed kohale tuua." Nende sõnade juures ruttas ta minema ja oli natukesel aja pärast ühes kahe politseinituga tagasi. Ametnikud ronisid läbi augu; ka herra Shackleton tahtis läbi ronida, aga tema kere oli liiga suur; ta pidi tagasi ronima. Kui wiimaks kõik kõrwalolewas majas olid, walgustasid politseinitud laternatega kõik nurgad walgets. Wiimaks jäid nende filmad augu juures olewa rihuhuniku peal peatama. Seal lamas hulk hoolega teineteise peale pandud telistwa, ja seal kõrwal muuktraudu; muidu oli tuba tühja ja hämar.

Walmisolewate rewolwitega otsisid politseinitud ka teised ruumid läbi, kuhu kojamees pidi pettu pugunud olema. Kelbri korral olid punasest puust mööblid, aga see oli ka kõik. Mingisugust kojameest ei olnud näha; ka pärast ei leidnud teda ülesse. Burt hakkas uueste selle tüdrukü käest järele pärima, kes õhtul abi oli kutsunud.

"Teie ütlesite ennem," alustas ta, "et te herra Johni tunnete; kas te ta kõrwalolewa maja kojameest tundsite?"

"Muidugi" wastas tüdruk karmeste. "Ma tunbfin teda hästi ja nägin teda terwelt kolm päewa järgimööda. Peale seda ei ole ta aga majast wälja tulnud, seda wõiwad teile ka teised teenijad tõendada."

"Kas ta nägi siis Johni taoline wälja?" küsis Burt edasi, kuigi ta teadis, et ta eitawa wastuse saab.

"Ah, Jumal hoidku," wastas tüdruk, "kojamehel oli habe katstorda nõnda pill kui Johnil ja tal oli määratu



Karpatides. Wahi peal polgultpu juures.

pikk nina, aga ta kere poolest oli ta Johnist hulga tugevam. Peale seda oli ta halvatud."

Burt waikis; siin ei olnud midagi ära teha.

"Kojamees on siin kolm päewa ja ööd elanud," arutas ta endamisi, "ja peale selle ei wõi ta sellepärast John olnud olla, et see sel ajal Shackletoni juures wiibis. Ja kui ta kojamees oleks warastanud, siis ei oleks ta oma suure kere tõttu august sissemahutada wõinud; seda wõib ainult pikk, sirge mees. . . Kes kurat see siis oli?" . . .

Üksteistkümmes peatüki.

"Armuline proua, preili Paget ei ole mitte kodus," ütles teener Roganile, kes Pageti maja lojas seisib.

"Mis, ei ole kodu?" küsis Rogan weidi nutralt, kuigi ta teadis, et preili Dorothea Paget kodus ei wõinud olla. "Aga ma olen oma asja peale päris kindel, me tahtsime täna peale lõunat seltsis wälja sõita. . . Iisas ta mõttes juure. Siis tõmbas ta oma käekottist wäikeste raamatutele wälja ja lehitses seda. "Ja", sõnas ta peaga niitades, "me tahtsime täna peale lõunat teine-teisega kokku saada, nii seisab siin. Siis on keegi meist eksinud. Ah! wõib olla, tulim ma liiga wara! Ta wõib ehk iga silmapilk tagasi tulla? Kas ta ei ütelnud, millal ta tagasi tuleb?"

"Ei, armuline proua," wastas teener. "Preili Paget

tuleb alles neljapäew linna tagasi. Kas ma pean tale midagi teatama?"

"Jm," wastas daam, "see on ehk parem, kui ma tale kirjutan; kus ta adress on?"

Teener wõttis hõbedast lausist ühe kaardi ja ulatas selle lese kätte, kes ainult adressi üles tähenDas.

"Preili Paget on seal ühes oma täditütreaga," iisas teener juure.

Rogan sõitis tõllaga tagasi ja oli kümme minutit hiljem proua Shackletoni juures; ta terwitas majaprouat.

"Kui hilja te tulete," hüüdis proua Shackleton, "ma mõtlefin juba, et te mind päris ära unustanud olete, nii ootasin ma teid juba pool tundi."

"Wabandage," palus Rogan, "wõib olla, et ma natuke hiljaks olen jäänud, ma olen rõemus, et me wäljasõita wõime; ma tarwitan lahutust."

"Seda lähed ta mul waja," kõneles proua Shackleton. "Keegi ei näita enam oma nägu siia, isegi Dorothea on ennast kõrwale hoidma hakanud. Ma usun, et ta ära no reisinud."

Rogan lausus üllatatult:

"Seda ei teadnud ma, et ta äraweisinud on."

(Järgneb).

Rolm ustawat.

Karl Bienenstein'i imelik jutt.

1.

Kui keegi midagi jutustab, siis peab ta kõige enne sündmuste asupaita kirjeldama. Iseäranis tarvilik on see seal, kus imelistest asjust juttu tehakse, nagu ka praeguses jutus.

Nii siis: koha nimi on Istemäe. Ta jätab iga rändaja peale kaunis maaliliku mulje järgi. Ta asub kõrge mäefeljal, mida mööda klobisew tee üles roomab, ja mille viimase äärtel wiletsad majakesed — kui neid üldse nii nimetada võib — seisawad. Igalpool laguneb lubi seintelt, ja aknad on muist pimedaks jäänud, muist õlitatud paberist aknaruutudega; kohati on aknaruutude asemel mustad kalsud; õlekatusel kasvawad igasugu taimed, iseäranis aga laer, mis tuule käes pead raputab, et ta nii kõrge kasvab; metsikute aedade plankidest on ainult veel jäänused üle jäänud, ja isegi kuuseokstel kõrtsi ukse ees ei ole ainustki nõela küljes, sest ta nemad ei taha külalase kottutõla rikkuda; nende lahjad skelettisõrmed hoiatavad rändajat üle läwe astumast.

Ja ometi on kõrts üks neist küla kolmest kõige parimast hoonest, sest ta aknalaasid ja katus on terwed, ning muidu jätab ta mulje järgi, nagu teaks ta elanikud, mis puhtus täpandab. Muidugi ei tohi me teda küla-wanema majaga võrrelda, mis kohe kõrwal asub ja oma heletollase värwi ning punaselt konditud akendega näitab, et siin korra ja õiguse järele waataja elab. Kõrtsimees oleks eht pahane olnud, et ta majal weelgi parem naaber on, kui ta mitte ei oleks teadnud, et puud taewani ei ulata, ja et isegi külawanema heletollane punaste lantidega maja warju võib jääda. Seda troosti pakkus tale weesti, mis kohe küla algul kohawa oja kaldal seisib ja oma kahe korraga kõigile teistele majadele wäljatutset pakkus, nagu tahaks ta ütelda: Se olete kõik wiletsad waimud!

Külawanem, kõrtsimees ja mölder olid külas kõrgem seisus, ja nad olid iseteadlikud, koguni väga iseteadlikud. Sels oli neil oma-aga põhjust. Sest Istemäel tähendasid külawanem ja wallawo inil palju enam, kui mujal. Need ametid ei olnud siin ainult usaldusekohad, waid nad tähendasid teistest üleolekut, nad olid nii ütelda ülem-istemälased, wõi weelgi parem, nad ei olnudki enam istemälased. Sest mis oli istemälane?

„Istemälane“ on peaaegu wanafõna laadi. Kui kaks isikut sõnalahinguid löwwad ja üksteisele sealjuures iga-sugu nimetusi annawad ning lõpuks isegi ruskaid appi wõtawad, lõppubelõpuks aga ilusti ära lepitwad, siis nimetatakse neid „istemälaseks“.

Kui keegi organilise komblusewea tagajärjel wõeraid kartulid, peete, haneid ja kanu omaks peab, ning isegi adwokat ega kohus seda wiga ei paranda, siis hüütakse teda „istemälaseks“.

Rudas see tuleb?

Kes istemälaste omnide elanikkudega tahab tutwust sobida, leiab sealt ainult wanu inimesi, wahetewahel ka mõne nõrga terwisega lapse. Mis terwe ja kõbus on, rändab. Istemälased rändawad noateritajatena, kalsu-kaupmeestena ja wanaraua ülesostjatena mööda ilma. Raheattalises kaarikus, mida mees ja naine weawad, on kõik nende warandus: paar panni ja potti, weidi tööriistu, kotid ja karedad telid, millel wälised järeltulijad püherdawad — suuremad lippawad pahajalu imelistes kostümidest wantri kõrwal — ja lõpuks nende kaubategewuse tagajärjed.

Kuid ajad on istemälastele itka pahemaks ja pahemaks muutunud, kaubandus on soitu jäänud, nii et nad sunnitud olid parematest oludest olewatelt kaaskodanikkudest laenama. See on muidugi väga ilus nende poolt ja annab tunnisust nende peenetundelisusest, et nad seda kunagi awalikult ei teinud. Kunagi ei läinud nad kellegi juure ja ei ütelnud: „Znimenel! Anna mulle seda wõi

teist!“ Ei, nii ei teinud nad kunagi. Ta oleks ta wast ära saatnud, ja mehele sel moel hingepiina walmistanud. Seda ei soowinud istemälased, sellepärast wõtsid nad mis neile tarwis oli — salaja.

Kuid praeguse aja inimesed on väga toored, ja nad ei saa nende peenetundelisusest aru. Nad nimetawad seda südamemadust metsiku sõnaga „warguseks“, ja sellepärast wõis sündida, et iga üks neist rändawatest ja mitterändawatest istemälastest korra trellide taga on istunud. Et aga seadus pajatab, et isikutele, kellele tord sarnane au osaks on langenud, mingit ülemat kohta wallas ega külas ei tohi pakkuda — seepärast saame aru, et külawanem, mölder ja kõrtsimees istemälased ei olnud.

Piibid nad sellepärast häbi tundma? Kas ei wõinud nad sellega oma alamate usaldust kaotada? Peame kahjuts ütleva, et nad sugugi häbi ei tunnud, waid koguni uhkedti olid, et nad istemälaste kehtelt silma torkasid. Et aga sarnane paha arwamine ilma tagajärgedeta ei jää, näeme edaspidi.

2.

Oli sügise, ja istemälased olid oma wilja koju toonud. Enamjagu rändawaid külalainikke oli warsti peale seda oma kriisjawa kaariku maanteele tirinud, ja tegid maantele õige hädaohhtlikuks. Ainult mõned olid veel todus ja otstind kiwisel kartulimaal mõnda unustatud kartulikest. Ühel hommikul olid nüüd ka need wiimased kadunud, ja külawanem oleks oma ameti warna wõinud riputada, kui mitte siin ja seal mõni wanamees ja wanaeit oma teisele poolele liig ohtralt ei oleks awaldanud, et nad kottu on laulatatud; need õrnused ajasid nii mõnegi wanalase majast, kus ta siis uulitsal õigust nõudis. Seesugused asjad ei tohtinud isegi Istemäel ette tulla, ja külawanema kohus oli kõiki südamelaineid seaduse õliga ta sandada.

Oli külm õhtu pärast furnutepüha, kui külawanem pärast sarnaseid ametitalitusi hobuse — ainus peale möldri kimli terwes külas — kuuri alt wälja tõmbas ja wantri ette ratendas. See hobune oli väga ilus, jale loom, hästi hoolitsetud küljekontidega, nii et teda kergesti mõne kooli alumises klassis rehenduse-masinana oleks wõinud tarmitada. Wantri pani ta neli kotti terawilja, siis lastutas ta keelt, mis tähendama pidi, et hobune oma kohust täitku. Kuid hobune oli mõtteteadlase kalduwustega, ja seepärast wõime aru saada, kui ta mõltes herra külawanema lena keeletõla tähele ei pannud. Alles kui külawanem talle piitsa andis, tõmbas ta wantri paigast, ja nüüd kolises ja ragises wanter mööda kiwisel maanteed weelki poole.

„Noh, kes seal siis weel nii hilja tuleb?“ pomises mölder, kui ta wantrit due kuulis sõitwat, ja astus due. Ta nägi siin külawanemat, ja kohe kergitas ta jahust mütsi: „Oh, herra külawanem! See on aga lena! Toob midagi jahwatada?“

„Mul on siin weidi wilja, tahaksin heameelega jahu saada!“ oli wastus.

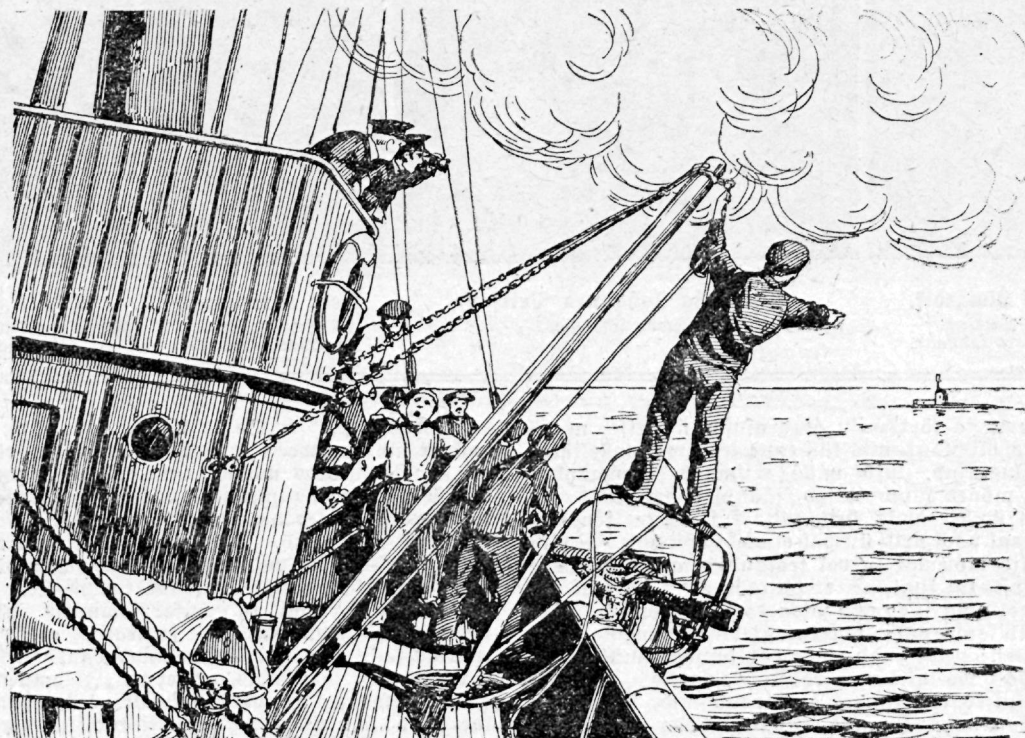
„Kena, väga kena — kõike on küllaldaselt! Kõike sortil wõid walida! Kõige parem kaup! Kui palju wilja sul on?“ Siis kergitas ta weidi waipa, mis üle kottide oli laotatud ja kobas. „Neli kotti. Hüwa — hüwa! Kõit on kohe korras. — Peeter, Peeter!“

Teeniwatele warjudele omase kiirusega tuli Peeter ja awas suu, märgiks, et küsida tahtis, mis tal waja teha.

„Seal — wõta kottid pealt maha!“ komandas mölder? — Saiajahu? — Hüwa. Kaks kotti saiajahu peale, Peeter! Kuid karta weidikest hobune kinni, sest külawanema herra joob mu juures paar klaasi weini, eks?“

Möldril oli hea weini, koguni parem kui kõrtsmikul, ja seepärast läks külawanem südamest heameelega talle järele, kui ta läbi koja toa poole sammus. Kojas seisib üks kott teise kõrwal; nende suurte kottide osas aga seisid wäikesed, millest arwatawaste kõige parem jahu peitus. „Ei oleks paha niisugune kottike!“ mõtles külawanem, ei ütelnud seda aga mitte.

„Mis teie pool ka kuulda on?“ küsis mölder, kui ta külalisele weini klaasi waldas.



Erapoletu kaubalaewa peal. „Ahoi, wecalune paat!“

Külawanemale tuli meele, et ta kui haritud inimene oma elukutse raskuse üle kaebama peaks, ja kostis: „Luidist midagi, mitte kui midagi! Raks wana kalamehe'est olid jällegi tülis; see on kõit, muud uudiseid ei ole. Ja, et nad siis, kui ma neid forda kästsin pidada, minu enese naha kallale tikkusid, ei ole ometi uudis. Mu Sumal, on väga kurb amet, karja karjatada. Seda ei jõua kaua wälja kannatada.“

„On nad sulle eht mõne sõimunime annud?“ küsis mölder kaastundlikult.

„Noh, seda wõid enesestki arvata! Ja mis sugused ütmetused! Kui ma ainult ühegi ära oleffin teeninud, siis juba ei wõtaks keegi koer mulle enam leibagi wastu!“

„Jah, seda lapsed ja aga enese meeldida?“

„Mis pab aga inimene tegema? Kaebama? Mis kasu saadab kaebamine? Inimestel on ükskõik, kui nad ka treltide taga istuvad, mul aga on palju tüli. Ei ole suurem rõdem sarnaste warganägude lestel elada, ja suurem on, nende üle külawanem olla, kuid walla kasude pärast teen seda. Oaneks olen ka inimene, kes kõit ruttu ära unustab, nii siis kõit sarnased lood.“

Selle kõne järgi pidas mölder oma pühaks kohuseks külawanema külmawereelisust ja tödarnastust laial suul ülistada, mis ka külawanem lah'e ja mabeda naeratuslega pealt kuulas, wist arwates, et sarnane kiitus kõit kannatused jällegi heats teeb.

Ümber tund aega istusid mõlemad koos, kuni lõpuks tüdruk siisse astus ja teatas, et õhtusöökt walmis on, ja et ta lauda tahab katta.

Nüüd tõusis külawanem püsti, ja mölder saatis ta wantrini. Külawanem wõttis hobusel waiba pealt ja wiskas selle jahukottide otsa. Siis aga tahmas ta äkki taskusse ja ütles: „Waata, naaber, kuidas küll inimene unustada wõib. Terwe aeg istusime koos, ja mul oli tundmus, nagu peaffin sulle midagi ütleva, kuid alles nüüd tuleb asi mulle meele. Weil on jällegi wallapäew, ja ka wolinikud peawad osa wõtma. Siin on sedel. Kirjuta aga kohe alla. Ma ootan seni wäljas.“

Waewalt oli mölder kadunud, kui juba külawanem talle järgnes, läigus wäitse koti jahu kätte tahmas ja wälja kandis. Ta tõstis kotti parajaste wantri, kui oma taga tuttawat häält kuulis: „Oid jahu toomas?“

Külawanem oli kriitwalge, ja weidi kahtlaselt ning kogeledes wastas ta: „Mits ja mind ehmatad, kõrtsmit; ma ei näinudki sind!“

See oli nüüd väga ilusti üteldud, kuid ta väga pahatahtlikult mõteldud, sest ta oli külawanema järele uuri- nud ja teadis, et tal kuigi palju digust jahutoti peale ei olnud. Seega oli siis külawanem täieline istemäelane — waata, aga waata!

Külawanem kogus julgust ning ütles: „Noh, Sumalale tänu, ma ei ole weel kunagi waras'anud ja ei tee seda ka iialgi, kuigi eht weel tada aastat istemäel elaffin. Justu wõttes unustafime möldriga wäitse jahukoti ära. Wuidu on aga mölder dige foolane isano. Minult taik suurt ja selle wäitse kotti annab ta nelja wiljakoti eest. See on juba rööwimine.“

„Ja jah, möldrid on kõit niisugused. Peenite seltskond. Raksuwad endile me kulul kapitali koguda. Dieks taunis hea, kui neilt keegi weidigi wõtaks. Aga me ei ole jeks kohased, ei mina ega ka sina.“

Külawanema südames tärkas uus julgus.

Nüüd tuli mölder sedeliga. Külawanem sõitis minema, kõrtsmit aga läks möldriga tuppa, sest neil oli asja. Kõrtsmitu auls wõime teatada, et ta külawanemast sõnagi ei lausunud, kuigi mölder ta wastu väga lahle oli, ja asi peagi joone aeti.

3.

Kui kõrtsmit haukawatelt koertest mööda oma maja poo'e kobas, mõtles ta elawalt külawanema peale, ja me peame lahjatsusega tunnistama, et need mõtted dige wähe ausad olid. Ta mõtles wana testamentliise kättematjusfona peale: „Silm filma wastu, hammas hamba wastu!“ ja seletas enesele seda sõna nõnda, et tal nüüd digus on külawanemale selle hamba eest, mis külawanem möldrilt wäitse jahutoti näol wälja tõmbas, kätte maksta. Juhus- test ei olnud puudust.



Jakob Vimaridif,
W. Antislast.
Teadmata kadunud.



Eduard ja Johannes Peitson,
Tegevas sõjaväes.



Joh. Kirpmann,
Pitrsatu w.
Tegevas sõjaväes.



Mihkel Lemet,
Sõja algusest tegevas
sõjaväes.

Külawanema ja kõrtsniku aiad asusid üksteise naak-ruses. Piirits oli plant, mis küll enne teatava wabe järgi latidega oli ilustatud, kuid mille viimaste olemasolust praegu ainult mõned sümbolilised jäänused pajatafid, ja mis tingimata ümber oleks kuttunud, kui mitte sõnniku-hunikud mõlemal pool neid ümber ei oleks hoidnud. Wastu naabriaeda olid mõlemal sõbral sealaudad ja me tunneme täielist rahulduft, kui kuuleme, et lautade elanikud igal pa-rarjal juhtumisel oma südamed üleaedsetele awasid. Ei külawanema abitaasa oma hoolealustele hommitul sööki, siis wastasid selle peale sead ilusa rõhkimiseaga, mille peale kobe teiselt poolt weelgi kenam rõhkimine kostis. Niisama oli lugu siis, kui kõrtsniku sead enne roale said. Iseäranis liigutaw oli siin näha, kui nad wabalt mõõda õue jooksid. Rõige enne lippasid nad kattise aia juure ja surusid lattide wabalt oma ninad läbi, et üksteist nuusutada, mis sea il-mas musuks nimetatatse.

Nende armfate wahelordade peale rajas kõrtsnik oma ühetaolise tegewa õigluse plaani.

Warsti pidi Kadriwäew kätte jõudma, ja et wanafõna „Kadri tantfukeelust“ räägib, weeti sel päewal wiimast suu-remat tantfupidu, millest kõrtsnik suuremeeliselt terwe ümbruskonna oma juure kutsus. Tants ilma seapraeta on aga „Istemäe“ kui ka terwe ümbruskonnas midagi wõimatu, nii et kõrtsnik otsustas üht figa teise ilma faata. Nii oli kaunis ilus, kuid ausus läks sellega kaotfi, et surmaotsus wõera — nimelt külawanema — sea kohta oli tehtud.

Külawanema figade hulgas oli nimelt üks, kes oma lõbusa loomu ja ärkfa meele pärast kõrtsnikule filma tor-kas: see figa oli teda nii mitugi lorda wõera warandust igatsema sundinud. Nii siis, Kadri-laupäewal astus ta pahale teele.

Pimeduses murdis ta kaks weel allesolewat latti maha ja läks louta, milles neljajalgne harjastloom parajaste ma-gama tahtis heita. Tasa tegi ta ukse lahti, ja enne kui loomal aega oli iseäralisi wahaseid rõhkimisi awaldada, oli tal nõõr taelas. Rare rõgün ja paar liigutust tagumise jalaga, ja loom oli furnud. Kui loom wait jäi, tõmbas kõrtsnik ta läbi plangi awause oma aeda. Siin ootas teda ta naine, see kallid hing.

„Kas said?“ küsis ta.

„Jah, wõta nõõr ja tõmba figa edasi, ma löõn latid kinni.“

Hilisefid sügisesõõd on harilikult pimedad, see õõ oli seda aga iseäranis; sellepärast ei ole suaugi ime, kui mõlder, kes wilja õftmas o i, iseäraliselt suurt igatsust walguse järgi tundis — kust widi ta walguft lootma, kui mitte kõrt-fik. Ta astus kõrtfi, kuid ei leidnud siin kedagi, kes teda oleks teretanud. Ta hüüdis torra — teine tord — kolmas tord: „Dererahwas!“ — kuid kedagi ei olnud näha. Nüüd läks ta lõõki, kuid ta siin ei olnud inimese hingegi. Kuid õuest waisis tuletuma, ja selle walgusel arwas ta üffituid hiilwaid kogufid nägewat, ja ta waatas terafe-malt sinna poole.

„Kas said?“ küsis ta küsiwat ja nägi, kuis midagi walget üle õue weeti ja mis wäga sea moodi oli.

Seal wiikstas mõlder oma ette ja ruttas kõrtfituppa tagasi ning sealt pimedasse õõsse — teades, et „Istemäe“ teine wolinik kelm oli, kes ifegi ülemuse ja ta figade wastu autartust ei tunnud. Siis aga troostis ta end, et ka pa-rematel inimestel wabel warasõtega tegemist on — tale tuli jäljeta kadumalainud jahukotite meele.

Kawal kõrtsnik tuli teiselt hommitul tifaades ja lär-milfedes külawanema juure ja teatas, et sealt, kelle ta pa-ralaste teise ilma oli toimetanud, kaks tintu olla ära warastatud; ta nõudis, et terwe „Istemäe“ läbi otsitaqu.

Külawanem rüputas kurwalt pead, pani kõrtsnikule kae diale ning ütles: „Troosti end, naaber, sinu koorem on tergem lenda: mult warastati terwe figa.“

Kõrtsnik oli wiha pärast meeleu, siis aga pani ta kifama: „Mis, ja sa oled weel nii rahulik? Sa ei tee mitte kui midagi? Jah, nüüd hakkal minagi uskuma, mis inimesed ifta upsatamats lähewad, nii et keegi kufagil julge ei wõi olla — wõib olla, warastatats weel färt seljast.“ (Särgneb)

Walimised.

Ukrainia kirjaniku L. Martowitschi järele R. Ch.

Walimiste koosolekule külas tuli ainult wallawanem ja seitse walijat, sest et teised ei teadnudki, mis walimised on, ega saanud ka aru, mis jaoks sarnast asja ettewõtta. Algas hääletamine. Komisjar kutsus nimepidi wali-jaid wälja.

„Wallawanem Swan Dschlut, — kelle eest hääle-tate?“

„Oma eest.“

„Om . . . Alga kellele?“

„Dmale.“

„Detro Didoschwa, — kelle eest?“

„Oma eest,“ wastas pikk, õlatas mees.

„Semjon Krutt, — kelle eest?“

„Oma eest,“ wastas lühike walija, kel lahtine färt seljas.

„Grõtsja Sawri, — kelle eest?“

„Oma eest,“ wastas wana hall mehite.

Üks — oma eest, teine — oma eest, nii tõit . . .

„Mis te nüüd, head inimesed, olete lollits läinud wõi?“ karjus komisjar.

Walijad waitifid ja waatasid wahaselt üksteise peale.

„Se ei wõi ju tõit walitawateks faada, — teie küla walib ainult ühe!“ seletas komisjar, „walige wallawanema, — tema oli ennemgi teie poolt walitud . . . Mis on, wõib olla, ei ole te temaga rahul?“

Selle peale wastas nurgast pikk Krutt:

„Ma ei wali wallawanemat! Ta on juba küllalt wallamaksu õginud, mida ta meie käest korjab. Laf anda teisele ta hea koha. Laf ta teised teenida!“



Aleksander Lamm,
Pärnu kr.
Tegewas sõjaväes.

August Kiwiräht,
Wiljandi kr.
Tegewas sõjaväes.

Heinrich Mustadt,
Võlbe kr.
Saamatud.

Eduard Toorna,
Kurna m.
Tegewas sõjaväes.

Jakob Rowits,
Ratwere kr.
Tegewas sõjaväes.

„Wõib olla, on teisel suurem häda kui wallawanemal!“
lõikas wanamees juur.

„Uga Mofchka räägib, et inimesi leidub, kes wiistüm-
mend „trõbbiwat“ hääle eest annawad, kui aga neid wa-
lida,“ täbendas Pidoschwa.

„Armutlud herrased tahawad rahwast aidata, selle-
pärast tehtakse walimisi.“ sõnas lühite hall wanamees ja
tumardas weidi komisjari poole.

Ja sellega olets wiististe ka walimine lõppenud, kui
mitte Pidoschwal õnnestanud ei olets kolm häält oma
poole meelitada.

Ta lubas laiapihalisele mehele riba heinamaad, aga
wanamehele „wiite ise trõbbiwat“. Kui Pidoschwa sugulane
filmis, et tema poolt kats häält oli, lubas ta teda toe-
tada. Ja ka komisjar andis wallawanemale nõu, et see
Pidoschwa eest hääletaks.

Nii sai siis Petro Pidoschwa saaditute-togusse wali-
jaks mehets walitud.

Ära minnes ütles tale komisjar:

„Enne walimisi saate kuulda, talle eest hääle annate, —
on kats kandidati . . .“

Pidoschwa sügas kuitalt ja awaldas arwamist, et ta
selle käest maksu peaks saama, kes tahab, et teda walitakse.
Lühite wanamees õpetas:

„Sead, naaber, peab diete tegema. See on satste arm
ja teist seadus. Nii on, nii jääb . . .“

Ruid mõne päewa pärast käis külas kuulujutt ringi, et
Pidoschwale tema hääle eest maksta tahetasse, et herra-
sed hääle omale saats. Ja nad said ta teada, et hääle eest
maksu ei tohi wõtta, see olla — äraandmine. Nii kõnele-
sid naabritüla mehed oma koosolekul. Ra fiitküla mehed
tähtsid koosolekut koftu kufjuda; nii wäga meeldis neile
naabritüla meeste koosolek. Koosoleku päewaks määrati
pühapäew.

Selleks seati Grõtsja rehealune torda, laudabest seati
lawa ülesse ja wallawanem andis lawa peale oma laua.

II.

Pühapäewal kogus rehealune rahwast täis. Kõit oma
tüla rahwas oli koos ja oli wõeraiditi.

Kõige enam meeldis koosolijatele kellegi talupoja kõne;
see oli testmise kaswuga testaline mees. Tal olid nahast
pasklad jalas ja jäme talupoja rõiwast seljas.

„Wennad,“ kõneles ta, „meie, wõerad inimesed, ei tul-
nud teie juure mitte jooma ega sõma, waid teiega seltsis
oma wajakuse üle järele mõtlema! . . .“

Need sõnad tõmbasid kuulajate tähelepanetu oma
peale.

„Wennad,“ jättas ta, „ma ei mõista ilusti kõneleda...
ennem kõnelen teile ühe muinasjutu . . . Ühel peremehel
oli tallis hobune, pull ja eesel. Kord kõneleb hobune ees-
lile: Waata, kui ilus ja täis ma olen, — aitab mulle
raskuste wedamisest, mulle meeldib ennem sinu wantri ees
olla! Uga fina, eesel, lontkõrw, oled sõnatuulelit — sulle
on juba sündimisest saadit peale pandud raskusi wedada;
sellepärast wea koormat minu asemel! . . .“ Eesel oli nõug

Sellest oli weel wähe, et ta hobuse töö oma peale wõttis;
ta sai wulli töö weel peale lauba. Peremees andis aga
talle itkagi tõlbmata toitu.

„Seal kõneleb eesel kord peremehele: „Kui kaua saad
sa mind tööga waewama, kusjuures sa mind nälutad?“
Uga peremees wastas: „Surmani! . . .“ Eesel küsis uueste:
„Uga peale minu surma? Mis siis on?“ — „Mis siis itka,“
wastas peremees, „waata, mul on tallis sinu warsad, peale
sinu surma hakkawad nema töötama! . . .“

„Armsad wennad! Küsime nüüd enestelt: Kas ei ole
samofugune lugu ka Ukraina talupojaga kui selle eesliga,
kes kõige eest töötab, aga ise nälgib ja weel lüüa saab? . . .“

Talupoegi huwitas see kõne wäga, aga kõneleja jat-
kas:

„Ütlen teile weel, mis on rahwale saaditud ja kui suur
tähtsus neil on.

„Kujutame omale ette, et laugel merel on saarele.
Kellegil meie seast ei ole jõudu sinna ujuda, ja ka sealt ei
wõi keegi meie juure tulla. Uga selle saare peal on tüla.
Küla üle on üleüldine nõutogu, saaditutekogu. Uga nõu-
kogust ei ole midagi kõrgemat ega wanemat. Ta annab
seaduseid wälja. Selles külas elawad talupojad ja kümme
muftlast. Kõit see, mida külarahwas waewaga koguwad,
langeb muftlaste kätte; juba petawad nad rahwast, juba
warastawad, juba rõõwuwad maanteel. Nii on siis rah-
wal majapidamine, aga muftlastel rahwa käest rõõwitud
wara.

„Ja seal sündis, et walimised tulid. Nõutogus pidi
tuus inimest olema. Muftlasted andsid hääledigusküstele
meestele raha: andku hääled nende peaks. Ja seal sündis,
et nõutogusse muftlasted waliti. Muftlasted hakkasid rahwa
asju arutama; üks ütles: „Miks peame talupojade ka-
sude eest seisma. Mõtleme samase seaduse wälja, mis
meile kasulit olets.“

„Muftlasted kuulafid ja seadfid samase seaduse koftu:
me oleme waba rahwas, igitiks wõib warastada ja rõõ-
wida. Uga kes warast segab tema tegewuse juures, siis
on waraal digus teda ära tappa, ilma et ta karistatud
saaks. Niisugune seadus pandi nüüd maksma.“

Talupojad naersid, aga kõneleja jatkas:

„Uga pea-nõutogu on Wienis. Sinna saadame oma
saadituid. Saadame sinna warga, siis on see niifama hea,
kui olets meie aita waras tunginud, kuna meie teda sea-
libaga ja wiinaga kostitame ning warastatud asju oma
wantriga tema juure wiime.

„Kui me sinna herraseid saadame, siis on see neile
hea, aga meile — häbi. Uga kui me sinna oma seast saa-
ditud saadame, on kõigil hea.“

Talupoegadele läks see kõne südamesse. Kõneleja
jatkas:

„Wennad, oodate, ma lõpetan kohe, ütlen ainu't kats
sõna sellest, kes oma hääle ära müüb. Ta saab küll raha,
kuid ta on sellega oma waenlase saaditust walitud. Ja
see wõtab raske koorma oma seljast ja annab seda meile
tanda, wõttes ühelt põrsa, teiselt lehma, — ja rõõwib nii



Albert Kool,
Näsperekt.
Numenta's langenuud.



Joh. Mäng,
Fegemas sõjaväes.



Karl Mittal,
Antslast.
Fegemas sõjaväes.



Artadi Bares,
Tartu kr.
Fegemas sõjaväes.



Mihkel Ostrow,
Pärnust.
Automobilist roodus.

toogu küla paljeks — seaduslikult, diglaselt, nagu ta seda ütles.

Nende sõnade juures müffas keegi Pidoschwat küünarnukiga ja ütles:

„Kas näete, seltsimees, kuidas asi mõib minna?“

„Alga sina, wend,“ ütles kõneleja, „ära karda oma häält meie kandidadi eest anda. Kui sind ära osetatakse, mõid ja hõlpsaste selle raha eest kõrti minna. Seal kistakse su rahakott taskust, löödatse nina sisse, aga mõid olla ka pealagi. Kuid ma ei usu, et see sind ära kohutab ja sa sellepärast sinna ei lähe. Kuid rahwa kasu peab silmas, vidama ja oma kandidadi läbi wiima. Keda karta? Ülemust? Kui linnas mõni ametnik ütles, et ta ülemust kardab ja sellepärast ülemusele hää'e annab, siis usun ma seda. Sellepärast, et tal on krae peal kuld tikandus ja kolm täärni. Neid täärna mõidaks hõlpsaste ära mõtta. Keda on aga talupojal karta? Kui ta wind tahmaga mustaks määritaks — pefen puhats, ja see on kõit.“

„Digus,“ kuulus hääl maa alt.

Kõit ehmatasid.

Samal filmapilgul tõusis laual, mille peal kõneleja seisis, üks laud üles ja selle alt pugeks tülamanem välja. Ta kohendas oma juut'eid ja ütles:

„Ma kartsin ülemust ja tahtsin külast välja sõita, et mitte teiega olla. Kuid mul oli lange soow teid kuulata. Peitsin siis end lawa alla, et keegi kuulda ei saaks, et ma teie koosolekul olin. Las mõidsta nüüd minu peale kohut, kui ülekohus on teiega olla.“

Kõit naerisid.

III.

Järgmisel päeval peale koosolekut kogusid kõit kiriku juure torku, et Pidoschwale selgeks teha, kelle eest ta pidi hääletama. Semjon Krutt ütles end heinamaa ribast lahti, niisama ka wanamees „wiitelise“. Pidoschwa kuulas ja ütles:

„See on digus, mis te kõnelete, kuid miks siis minuga seda juhtub? . . . Kõit mõtsid oma häälte eest maksu, aga mina — muidu! . . .“

Seda toetas olaks Krutt:

„Pidoschwal on — häbi,“ ütles ta, „anname tale eelarwest ühe „wiitelise“! . . .“

Teised olid nõus. Ainult wanamees ei uskunud Pidoschwat:

„Alga mis siis,“ ütles ta, „kui ta „wiitelise“ mõtab, aga sellepeale waatamata ka herraste läest „wiiekümnelise“ mõtab?“

„Siis lööme teda maha!“ ütles laiapihiline.

„Hea,“ oli Pidoschwa nõus, „tapke!“

„Kudas sa teda tapad,“ sõnas karlik wanamees, „ta on ju tugew mees kui sõnn! Ei ole nalja asi teda tappa. Mäletan tema isa: kolm torda tapeti, aga jäi ilkagi elama . . .“

„Aputade siis,“ oli Pidoschwa nõus. „Kui ma hääletamisele lähen, pange mulle waht ühes wemblaga kaasa: kui ma hääle ära müün, las' annab mulle kuristikku kohal wahtu pead, nii et ma nagu kappas alla weeren.“

Krutt määrati Pidoschwale saatjaks. Kuid wanamehele näis see wähe:

„Sa on tugew mees,“ kõneles wanamees Kruttile, „ta tarwitab sinu kallal wägiwalda. Selle asja jaoks on kaks sinusugust waja! . . .“

Las' tulla siis weel Jurka,“ pani Pidoschwa ette.

Nii otsustati, nii tehti.

Laupäeval mõtsid Krutt ja Jurka rästet pulspuust wemblad olale ja ajasid Pidoschwat linna hääletama. Seel oli Jurkal oma sugulaseft hale meel: ta läks tema kõrwale ja hakkas kõnelema; aga Krutt ei andnud järele: ta läks nende järele waitides.

Jõudes jõe äärde jäid kõit kolm nagu tokkuräägitult seisma. Jõgi oli all, aga mehed seisis kõrgel kaldal.

„Siin on sul surm!“ ütles laiapihiline Pidoschwale; see ei lausunud sõnagi.

„Annab Sumal, — kõit läheb hästi,“ ütles Jurka.

Linnas wiidi Pidoschwa kobe wanema juure, kus hääletamine oli. Pidoschwa seisis keskel, aga tema saatjad, wemmalde peale toetades, teine teisel pool.

Andes oma häält, läks Pidoschwa wanema juure ja ütles:

„Herra wanem! palusfin kaartikest pitsatiga, et ma Ukraina kandidadi eest hääletasin.“

See hammustas wihaga oma huuli. Kui rahwast ei oletaks olnud, siis oletaks ta lihtsalt Pidoschwa läbi petkunud. Tal olid selleks põhjused: efiteks — walimised olid tale üseldise wastumeelit; teine — Pidoschwa andis oma hääle talupoegade saadikule; kolmas — ja ta julgeb weel nõnda häälematakt kõnelema! . . .

Pidoschwa jõnnis edasi:

„Andke pitsatiga kaardikese!“

„Mis lollust sa jahwatad?“ karjus wanem.

„Wabandage, herra wanem,“ kõneles Pidoschwa, „see ei ole lollus, see on tähtjas asi! Mul on pitsatiga kaardikest waja, muidu tapetaks mind ära . . .“

„Suumeelne!“ hüüdis wanem ja jooksis teise tupp.

Pidoschwa jooksis tema järel . . . Juba haaras ta käepidemest kinni, et ka teise tupp minna, kui teda keegi papp sinni pidas.

„Oodate, me anname kaardikese!“

Kirjutas kaardikese peale ja andis weel kellegile alla kirjutada. Kuid Pidoschwa nõudis pitsatit. Sakati seda otstima. Wiimaks leidus kellegil pitsat oma nimega. Sellega löödi pitsat alla.

Pidoschwa mõttis kaardi, läks uulitsale ja andis Jurka kätte.

„Teadke nüüd, kudas mina hääletasin!“

Jurka waatas kaarti ja andis siis Kruttile; see waatas seda niisama targalt.

„Nüüd peab seda kaarti kolm torda läbi lugema,“ ütles Krutt. Et neift kõmest aga keegi lugeda ei mõistnud, siis jäid nad usse juure ootama. Nägid pappi. Palusid seda läbi lugeda. See luges.

„Nüüd lähme linna ja laseme last lugeda. See ütles juba tõtt,“ sõnas Krutt.

Linnas nägid nad koolipoissi. Kästisid poissi feista. Poiss kartis kolme talupoega ja vistis jooksmas.

„Lapsute, lapsute!“ hüüdis laiapihiline. „Ema tahab sulle midagi anda!“

Koolipoiss jäi feisma. Lätsid tema juure ja palusid lugeda. Koolipoiss weeris:

„Pi-dosch-wa hää-le-tas U-krai-ni-a k-an-di-da-ti eest.“

Länasid koolipoissi ja lätsid kergendatud südamega toju poole.

„Mis on?“ küsis Pidoschwa. „Oli asjata wemmalt taastada?“

„Kes teab, mis ilma sellela oleks wõinud juhtuda?“ ütles laiapihiline Kruff.

Kloostrite saladused.

Elu nunnekloostri.

Rahes eelmises numris kirjeldasime elu-olu nunga-kloostrites, aga ka nunnekloostritest ei saakidu wäärilistemat lausuda.

Petrogradis seisab oma wõpidude poolest kuulsas „Nizza“ wõrasõemaja wastas Joanni klooster. Tema asutamiseks panid raha tohtu kuulsas Kroomlinna preeftri Joanni austajad naisterahwad, kes enamaste rikkad ja poolearuga palwetajad olid.

Sealt kloostrist leidis ka Joanni põrm omale wiimase puhlepaiga, asja-ugu, mis kloostriks palju suurema kuulsuse tõi kui tema nunnete wagadus seda kunagi oleks suutnud teha.

Kloostri eestseisjannaks on emale-Angelina. Angelina mees oli omal ajal prussakate häwitaja. Petrogradis ja ülepea Wene linnades ja küdades on palju prussakaid ja taralanisi, nii et nende häwitamisest mitmed perekonnad kaunis head sissetulekut wõiwad saada. Angelina mees olla prussakate häwitamisest aga niisugust segu tarwitunud, mis neid veel rohkem sigima pannud.

Prussakate häwitaja nimi ei olnud ilusale Angelinale meeldinud. Ta otsis paremat: au, kuulsust ja kumardamist. Kuid abielu tõidud taristast teda tema auahnetes plaanides.

Wiimaks halastas soatus tema peale ja saatis tema mehe sinna riiki, mis pealpool tähti.

Noor lesk tundis enese nüüd täitsa waba olemat ja läks kloostriksse.

Paljudele paistis nii, nagu oleks Angelina selle sammu kurwastusest mehe järele astunud, aga need, kes teda lähedalt tundsid, teadsid wäga hästi, et ta ainult auahnuse pärast sinna läks.

Ja sedasi see ta oli:

Runne riides paistis noore lese iludus veel wõrgutawamalt silmi ja meelitas tiiraseid piiskopisi ligi — ei läinud kuit aastatti mööda, kui Angelina Joanni kloostri eestseisjannaks sai.

Ilusad nunned.

Kui ettewaatlik, kawal ja lihahimulik Angelina märkama hakkas, et ta oma ilu juba närisima lööb, otsustas ta oma kloostriksse ainult ilusaid nunnesi koguda, sest see oli tema teada ainute dige abinõu, millega rikkaid annetajaid ligi tõmmata.

Sellel otstarbel saatis ta Jaroslawi kub. Wanlowi nunnekloostriksse kirja, et temale sealt Joanni kloostriksse kõigeilusamad ja hästi meeldiwa wälimusega nunned saadetaks. Ja warstiigi ilmusid sealt pinnasepõselised ja sale-dad Jaroslawi neid.

Sõnum ilufatest nunnedest läks ruttu pealinnas laiali ja kloostriksse hakkas ühes palwerändajatega ilka rohkem rikkaid noori ja wanu mehi ilmuma.

Nagu oiwad ja wilunud jahimehed luurasiid nad kloostri iga nurga ääres. Ja ilusad nunned lipitfesiid nendega awalikult, sest eestseisjanna neid tagasi ei hoidnud, waid otselul soowis seda koguni.

Kord langemise teele sattunud kõlblus, langes nüüd imeliireste. — Armastuse kirjad ja suudlused kloostri kongialustes jäid igapäewaseks asjaks, nunned astusid wärawahiga lepingusse, kes neid igal ajal sisse ja wälja lastis, „hõlibitad“ olid walmis.

Isearanis kutsuti neid tihti naabruse „Nizza“ wõ-rastemajasse, künnelise paberi eest.

Seal kabinetides sulistastid nunned marmorwannides, näkineitsi etendades. Suurtes sõbmasaalides tantfisiid nad poolalasti ja langefid siis, wiinast ja tantfust erutatud, „kulds nooresoo“ kaenlaksse.

Kuid waewalt kostis kloostri kella helin, nunnesi warahommiku jumalateenistuseks kutsudes, kui nad mustad kuued selga tõmmasid ja siit patutoopast ära ruttasid, et peale palwetamist jälle tagasi tulla ja joobnud lõbumees-tele kirkulaulusi ette laulda.

Joomapidu mustlastega.

Kuna nüüd noored nunned poolalaja „Nizza“ käisid tantfimas, ja peaaegu awalikult maaalusel kiritus edwis-tasid, põlwik lastes kleiti kõrgemale kui digus tõmmates ja puusadega ohwitserisi müksates, ei pidanud ennast ka eestseisjanna Angelina palju paremine ülewal.

Oma toredates eluruumides pani ta rikkaste anneta-jate jaoks suurepäraseid joomapidusi toime. Laua äärde teenima pani ta kõige ilusamad nunned, kes meeste peale altkulmu sütitawaid pillusi heitsid ja paljutõotawate nae-ratustega neid õnnestasid.

Kord jõuluts kutsus ta muu seas ka mustlased pidule. Pidusõõl algas kaunis lainelt, aga aegamisi ilmusid suu-red wiina- ja õllepuudelite patareid laua peale ja seltskon-na meeleolu muutus ilka lõbusamaks.

Wiimaks ei kannatanud mustlased enam wälja, wii-nad, liibõrid olid neil were keema ajanud ja huilates ja kilgates hakkasid nad tantfu lõõma.

Waga emale Angelina tundis enese nagu seitsemendas taewas olemat, tormi ine noorus ärtas ka temas ja, lähema mustlase ümbert kinni wõttes, keerutas ta warstigi mefikus tantfus ringi.

Ka wana Grisfa Rasbutin armastas seal kloostriks täia, patutas siis Angelinale põlwe peale ja kiitis.

„Lilleaed on jul hea . . . Ega teil muidu nii palju sokkusi ei oleks!“

Meie oleme need kirjeldused selleks toonud, et näi-data, kudas meie kloostrites „palwetatakse“ ja loodame, et uus walitus nad warsti minewikku pühib.

Pastor ja kooliõpetaja taewas.

Oli ilus, rõdemus suwepäew. Päikene naeratas täies paistuses sinises taewas ja linnud wilistastiwad endi arm-samaid kewadewiisifi.

Pastor Baet wõttis kapiist oma kõige õhema suwe-ülitonna, tõmbas selle tähtja näoga selga ja läks siis wälja loodusesse jalutama, et warstet õhtu rohkem sisse hingata, mis terwilele kasulik olla. Umbes saienda sammu peal tuli tale alewiku kooliõpetaja wastu, kes posttuntorisel oli minemas. Kuna mõlemad isandad kaunis kenas sõpruses elastiwad, siis ulatastiwad nad üks-eisele kätt, kui nad toltu juhtustiwad. Nii oli ka täna.

„Mis teie arwate, herra Käosaar, täna wõib armsa Sumalaga tõepoolest rahul olla?“

„Tõepoolest, herra pastor, ilm on suurepäraline!“

„Ja, ilm on tore. — Liigagi hea meile patustele! — Mis teie arwate, herra Käosaar, on inimesejugu tõeste niisugust ilma ära teeninud? — Sellest ei ole veel küllalt, et teatud inimesed endid siin maa peal hirmjale kaardi-mängule pühendawad, ka seal ülewal tehakse seda pattu weel edasi!“

Kooliõpetaja tegi küsiwa näo, asi oli temale ometegi wähe arusaamatu. „Seal ülewal? — Herra pastor, ma ei saa teiest praegu aru.“



D. A. Thomsoni ülesvõtte.

18. juuni meeleavaldused Tallinnas. Meeleavaldajate rong liigub 17. oktobri ohvrite mahalaskmise kohta poole Uuel turul.

„Ja just seal üleval. Ma nägin nimelt eila õffel unes et taewas olin

Mul oli mõimalus seal kõigi waadata ja tähele panna. Rahuldusetundega märkasin ma, et iga ametkond inimesi iseäranis elas, et mitte segadust ei tuleks, siis oliüste peale suurte tuldsete tähtedega kirjutatud: „waimulitub,“ „kooliõpetajad,“ „arstid,“ „laupmehed,“ jne. Mind huwitas kõige enam, mida küll kooliõpetajad taewas teewad. Lu-dishimulikult awasin ma nende ulse ja mis arwate, mida nägin ma omaks suureks imestuseks? Üleni paberossi suitsu sees istusiwad need herrad lõbusalt kaardilaua ääres!”

Herra pastor tegi wäike pause, et õhtu tõmmata.

„Aga herra pastor, see oli ju ainult unenägu, un's näeme meie ju kõitsugust traami!“ julges kooliõpetaja wahele rääkida.

„Jah, see oli küll unenägu, aga siiski etteheide, manitus kõrgemalt poolt! Urge arwate, herra Rõõsaar, et kõit unenäod tühiised on!“

Kooliõpetaja ei räägi pital ajal midagi, ta nõhiseb ainult.

„See on imelik, herra pastor!“ lausub ta wiimaks, „ma nägin mõne päewa eest ka umbes sarnase unenäo. Ka mina olin taewas ja nägin neid uksi suurte, tuldsete peal-kirjadega. Kui ma pealkirja „waimulitub“ nägin, awaldas mind nii suur uudishimu, et ma ka parema tahtmise juures wastu panna ei mõinud uft awada. Ma tahtsin näha,

mida pastorid taewas teewad. Seate, kui suur mu imes-tus oli, kui ma fuure saali — tühja leidfin olewat.“

Herra pastor tegi äkilise liigutuse ja rebis uuri tagust. „Müüd pean ma aga minema, herra Rõõsaar! Minu prouafene pahandab kui ma kohwi külmaks lasen minna.“

Am.

Cestlane ja Muulane.

(Westelugu).

Muulane ja Cestlane tapfid Wiletsustemaal ainuwali-tseja ära. Et nad kuristikku kaldal olid, ees—mühaw olean, taga — läheneu hädasoht, siis ei jäänud neil muud nõu üle kui okeani karata.

Nad wõtsid end riiekest lahti, kargasid okeani ja ujusid Wennaastuse saare peale. Et Cestlane, nagu ilka, weidi aeglane oli, siis jõudis Muulane enne teda kohale ja küsis ähwardawalt.

„Kõitunnistus!“

„Ei ole.“

Muulase otsaesine läts kipra.

„Waata ja!“ ütles ta näpuga ähwardades ja läts ülfinda edasi saart kaema.

*



Wene väerinnal. Mädafood mööda waenlasele lähemale.

Cestlane hakkas pikapeale omale eluasest korvaldama. Ta korjas talbalt kõiksugu jäänuist kokku ja ehitas omale — maja.

Muulane peidutas end kaljude taha ära ja õerus lundideid kassa. Nähes, et Cestlane juba majale katust peale teeb, hüüdis ta:

„Ruttusite siia! Mis te teete?“

„Eluasest ehitan.“

„Ei, see on maja. Hea! Kas teil luba on?“

„Jätke mind rahule...“

„Ei jäta. Ma keelan teid seda maja ilma minu lubata ülesse ehitada.“

Cestlane ei juhtinud Muulase peale mingisugust tähelepanemist, naeratas ainult pilkamalt ja ehitas edasi.

Kui maja valmis seadis, Cestlane maja mõnusaalt siia. Ta leidis talbalt püssi, waabi täie sea liha ja hull raamatuid.

Korb sai Cestlase isu alalisest sea lihast täis, ta võttis püssi ja läks metsa linnu jahile.

Ta tundis kogu aeg instinktiivselt, et keegi tema järel hiitks kui wari. Kui ta metskitse nägi, siis lasi selle pihta.

„Buude tagant kargas Muulane wälja ja karjus:

„Aha! Langesid... Teil ei ole sugugi õigus püssi ilma minu lubata kanda. Te töötate wäskurewolutsiioni.“

Cestlane võttis kitse selga ja pööras aeglaselt Muulase poole.

„Mis te tahate? Tehtle parem oma asjabega tegemist.“

„Ja ma teen ju oma asjaga tegemist. Lubage püssi siia!“

„Mina leidsin püssi, aga mitte teie.“

„Leidmise eest on teil õigus püssi üks kolmandil aja tarwitada... Teil ei ole õigus jahti pidada!“

„Kust te seda teate?“

„Kas te seadust ei tea wõti?“

„Kelle seadust?“

„Minu wäljaantud seadust. Ma pean teid kui seaduse wastast wangi wõtma.“

„Wõtke! Siis peate mind toitma ja mulle peawarju andma.“

Muulane waatas imestanult Cestlase otsa ja ütles:

„Minul ei ole teile süüa ega eluasest anda. Küll aga tulen ma teie majasse, teil on seal sea liha ja mul on seal teid mõnuse arestis pidada.“

„See ei lähe,“ wastas Cestlane. „Minu era-omandust ei tohi teie puutuda.“

„Neetud tšuhna,“ ütles Muulane ja kadus, kartlikult Cestlase püssi peale waadates.

Cestlane läks teist teed kaudu koju.

Ta leidis ühe puu küljes sedeli:

„Sõjariistad ära tuua.“

Ta tahtis otse edasi minna, aga ei saanud. Ses oli plang ja plangi peal:

„Kes siit tahab edasi rännata, peab omale luba ndutama.“

Ühes kohas oli sedel:

„Tšuhnad peawad Wennastuse saarelt lahkuma.“

Kui ta wiimaks koju jõudis, koputati koidu ajal atna pihta ja Muulane kisas sealtsi:

„Teie ei tohi seda kirjandust lugeda, mis teil on. Kui teie selle lubamata kirjanduse oma juures hoidmisest ndulogule ei teata, siis...“

Cestlane magus... .

Korb palawal ajal ujubes sai Cestlane krambi ja pidi uppuma. Ta karjus appi.

Muulane kargas wette ja tõi Cestlase taldale.

„Dlete... elus?“ küsis ta ärewalt.

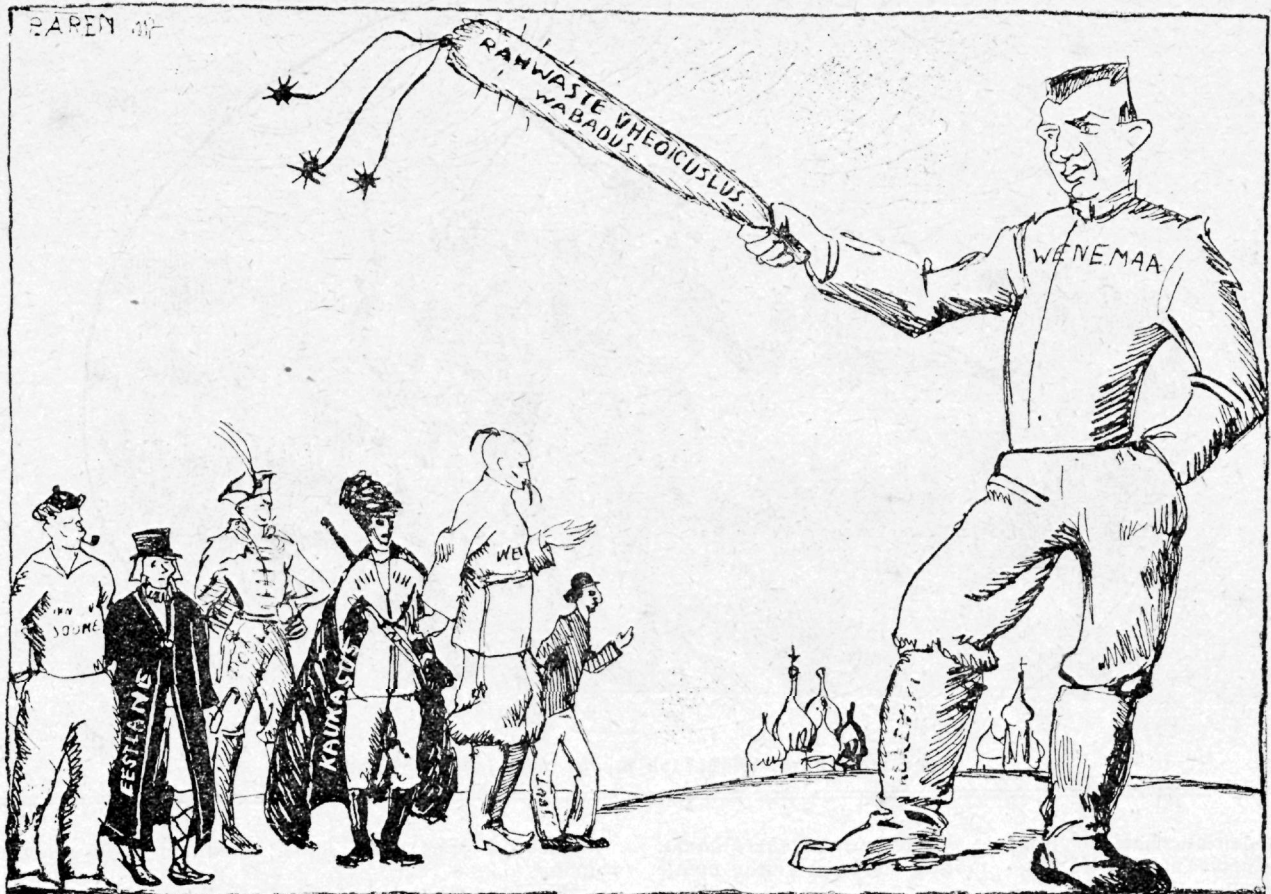
„Eius.“ See tänutundmus Muulase wastu tõusis Cestlase.

„Ütelge... et te minu eest näid oma elu kaalu peale panite... mind päästsite... siis olen ma teile wiististe armas, mis?“

Muulane õhtas ja ütles:

„Muudugi, armas. Kui Wenemaa „liginewast häda-

Nii mõeldakse Wenemaal wäiterahwastele wabadust anda.



Ujutine walitsus: „Waadake, teie sõgedad muulased wäiterahwad, see siin on Wenemaa walitjuselepp, hoidke oma näht, sest suurwenelane on seatud ja kutsutud walitjewe rahwas.“

Wäiterahwa esitaja d: „Aga rahwaste ühedigustus ja wabadus, kas need on juba unustatud.“

ohust“ waba on ja me mõlemad sinna tagasi lähme, siis peate sadatuhat rubla trahwide eest maksma ja teil tuleb sadawiiakümme aastat sinni istuda.“

Ta wakis, ohkas, ja lihas juure:

„Andku Jumal teile terwiist ja pikka eluiga.“

„Aga meie wabadus, omawalitsus, autonomia?“ küsis Cestlane.

„Mis autonomia? Wägew suurriik on, waat mis!“

Ch. (Uve).

Üle trumpas.

Jiand Koimann oli terwes Kulekula „kodandlaste ringkonnas“ juba ammugi oma ihnuse poolest laialt tuntud. Ja kes olekski lolluhoidmise kunstis nõnda osaw olnud, kui tema seda oli. Koimann uhtustas ja kiitis alati teiste ees oma spetsialiteeti, et teegi ilmas nõnda ihnjalt elada ei mõista, ega temaga selles asjas wõistelda ei suuda.

Näituselk — täis ta juba ühe sabakuuega ja ühe sigariga 15 aastat iga pühapäew kirikus. Kuub oli enesele selle pila aja jooksul läkitwa wõõbatorra peale saanud, nii et uulitsapoissid alati naersid:

„Ega see Koimanni papa kuub midagi ei maksa — maksa ainult see „wõõp,“ mis seal peal on...“

Sigar seisis jälle sellepärast nõnda laua alal, et ta sellele millalgi tuld otja ei pannud — muidugi tegi ta seda unustuse pärast.

Õhtul ei süütanud ta tuld põlema, waid istus pimedas toas, muidugi mõista sellepärast, et siis minewiku mälestuste ilmas wiibida. Tuli aga mõni wõderas, siis sülitas isand Koimann pistillutele suitsulambi põlema, mis nagu kassifilm tuba ämaralt walgustas; ise seletas ta sealjuures, et niisuguse „luuleliku“ walguse sees hästi „maha“ istuda on.

Raha ei laenanud ta kellegile. Seategewaks otstarbeks ei annud ta millalgi krossigi, sest ta kahtles, kas annetus ta diglaselt ära tarwitataks.

Kerjastele ei annud ta juba „põhjusedt“ pärast mitte midagi. Sarnaseid kunstütka oli weel palju, palju.

Peaasi oli aga see: ta oli üldimelik oma osawuse üle.

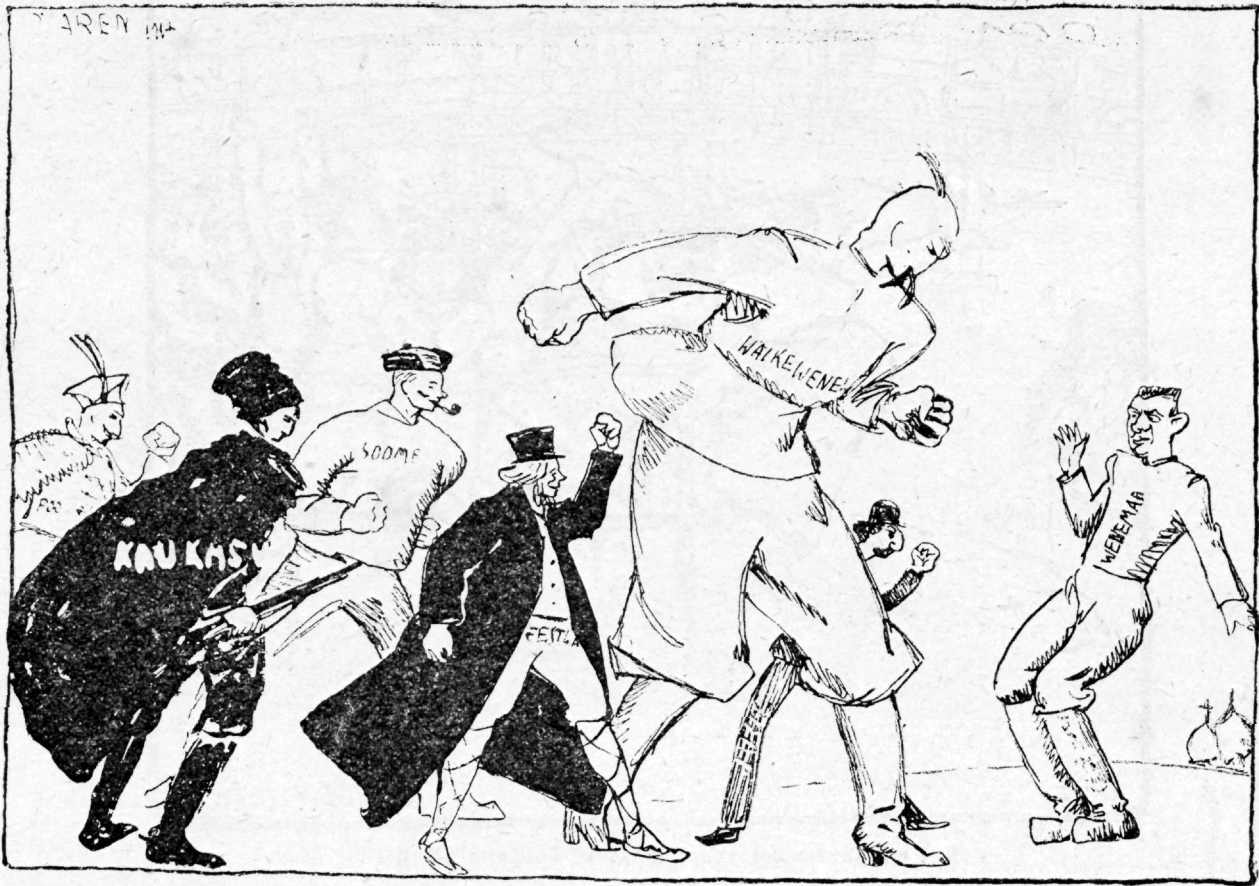
Kuid ühel päewal kuulis Koimann, et tema naabrusesse teegi maja ostmud, kes ka — nagu rahwas rääkis — ütle mata ihnuksael olla. See teade täitis Koimanni kibeda tadebuse - tundmusega. Tung oma „ametiwennda“ näha saada, ei annud talle enne rahu, kui ta teda wiimaks enese juure wõerusele palus tulla.

Mees tuli — palja jalu. Koimann imestas esite, aga peagi tuli tal meelde, et see wiist ihnuse tagajärjel sündis, et naaber palja jalu käis.

Teretati, tutrustati.

„Olge head, wõtke istet,“ ütles Koimann, naabrile

Kui wätkerahwaste kannatus lõpeb.



Wätkerahwa esitajad: „Nag on käes igale rahwale enesemääramisejed digu tegelikult jätta—roofilised lubadused ei aita enam.

Wenemaa suurriiklus laulab: „Rüüid surmatund on ukse ees, ei aita ükski rohi.“

tooli ligemale läkates. See aga ei istunud kõhe, waid peastis enne oma püksindõbbid wallali, lastis nad tagast allapoole nihtuda et istumise kōht üsna paljaks jäi, ja istus siis palja „Madama ilikonnaga“ toolile; ise aga laebas sealjuures: „Need lagedad, lõwa põhjaga toolid, lõhurwad pütja tagant nagu hammastega!“

Koimann imestas — tegi suured filmad ja mõtles ise-enehes: „No see on dige mees!

See on wast koi maa peal! Mina olin kindel, et teegi minust enam ihjiam olla ei mõista, aga näe — üle trumpas...“

Wanaküla Saks.

Maa miilitamees ametist ülesütlemise järele.

Ja nüüd on kats kuud sellest ajast möödas, kui R. miilita meheks ennast walida lasjain... Ametikohuste juhtumärtsi ja sellekohaseid seaduspunkta olen kogu selle kabe kuu wästusel pallastina, külatodanikludelt alates — kirjutaja herra Premetiga lõpetades, üsna raskest seediwa peatäie oja saanud!... Ja selle peatäie seedimine käis mul ülesõu. Otskoheline ülemus tegi ka omalugu märtsi ja trööstis — 70 rublaite kuupalga lubamisega. Näpistas aga poole kuupalka ära — lihtsa seletusega: „Rästisin teid küll kōhe töösse hakata — ja teie hakkasitegi, aga ma ei suutnud teid „ametiselt“ nii ruttu ära kinnitada — ja nii liuglesti pooltuud, noh, tühja, see on natute — tulewitüs on itka pall kindel!...“

Ja mul oli ametis olles tihti uute ja uute iseeralik- lude kuritegudega tegemist:

Kord tuleb alewielamit ja seletab iseadwalt: „waata, miilita mees, ma ei wõtnud (umbes 6 kuu eest) suhturt tsetiga Raubatarwitajate-ühisuse poest wälja, tahaksin seda aga heameelega praegu teha, näed sa ise, see tsetk on mul peos—aga wõta—poest suhturt selle tseti ette enam ei antal. Kas pole see häbemata seaduse rikkumine. See kōhe prototol, et ma suhkru jalamaid kätte saatsin!...“

Sumala ja Joa taluperemeheid aga turjustawad: „Mis jaots see miilitis meil ometi on? Näe, soldatid teewad sõjaalgusest saadit meie maade peal suuri kraawisi ja oloopaid — kōhe ilmugu miilitis kōhale, tehtu saadud kahju tasundumise prototoll; lastu soldatisi tehtud kaerituk täis ajada, igasugune uus maarüwetamine ära keelata — wastafel korral ei tunnieta meie miilitat matkwaks...“

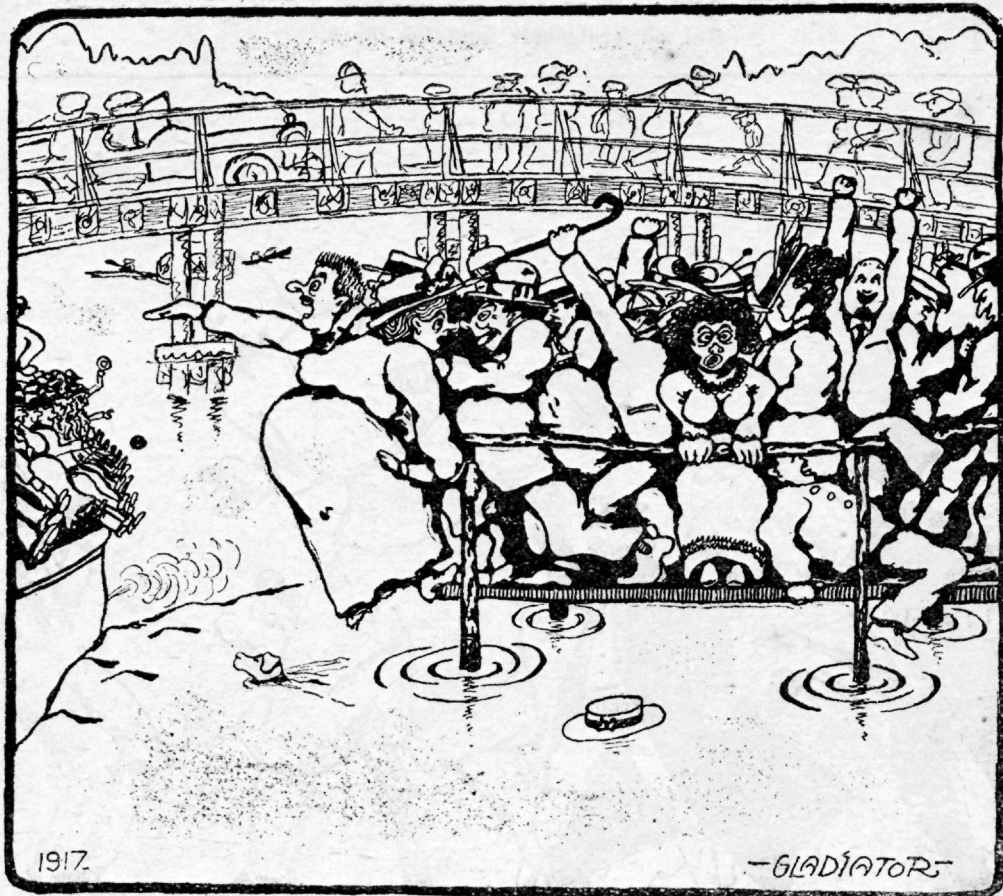
Ja sa oled sunnitud midagi tegema wabatodanikkude rahustamiseks — kui ametis tahad olla.

Jah, raskest olid need päewad — ainult õnnelik leibus päästis mind: mõttelennat sofistias äkki:

„Loll, ta sina oled ju w a b a t o d a n i k, miks kannatad ja teiste wabaduse all; ütle — ta minul on wabadus — ja ma astun miilita ametist ära.“

Santa.

Meie Maa järgmine (151.) sõjanummer ilmub 8 juulil.



Kui viimane mootorpaat Piritalt Tallinna lähed . . .

Rahwameelne, piltidega
: : ilustatud ajakiri : :

„Meie Mats“

Tellijaste wastuwõtmine II pooleaasta peale awatud.

Ujakirjas ilmuvad paremate kirjanikkude põnewad romanid ja uudisjutud, Eesti sõjameeste kirjad, pildid ja laulud. Waba sõna meie paremate naljahammaste sule alt, halastamata wõitlus kirjas ja pilkepiltides meie wabaduse waenlastega, liialasu wõtjatega ja korratuste sünnitajatega. Paljastused endiste hirmuwalitsejate, kloostrite j. t. elust.

Tellijaste hind: kättesaamisel aastas 5 r. 50 t., 6 kuu eest 3 r., 3 kuu eest 1 r. 60 t. Soimetusest ise ära wiies: aastas 4 r. 50 t., 6 kuu eest 2 r. 30 t., 3 kuu eest 1 r. 30 t. Ilmub iga laupäew. Adressi muutmise eest 10 kop. Adressi muutmisel ja tellimise uuendamisel palume senist adressi nr. teatada.

Munult tellijad wõiwad kindlad olla, et nad iga numri saawad. Üksikmüügil löpew lehtede tagawara tihti ruttu otsa ja paljud jääwad ilma. Üksiku numri hind 20 kop.

Soimetus ja talitus: Tallinnas, Harju ja Kütikli uulitsa nurgal nr. 46/18, „Teaduse“ raamatukaupluses.

Ilmusid: „Mis on demokraatiline wabariik?“ Hind 20 kop. „Kohalik omawalitsus demokraatlistel alustel.“ Hind 20 kop. o Ilmumisel: — „Viimane werine tsaar Wenemaa troonil.“ —

Sarwitamata jäänud lühemad kirjatööd häwitatakse ära, kui artikli tagasisaamisel juure lisatud ei ole. Annumi-puudusel ajakirjas kirjawastuseid ei anta; wastuse saamiseks lisatagu postmark ehk postkaart ligi.

N. B. Üksikute numrite ostjaid palume lehtede tähele panna, et neile ostmisel mõnda teist „Meie Matsi“ nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel lätte ei pistetaks.

Wastutaw toimetaja Jaleb Jaason.

Wäljaandja „Teaduse“ kirjastus.

M. Schiffer'i trükk, Tallinnas.

